

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/210/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7114219729
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7114219729.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a členiek JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobkyne R. R., V. XX.X.XXXX, P. L. Q., J. V. X, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 29, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 3.224,86 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 23. februára 2017 č.k. 17C/190/2015-148 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v jeho vyhovujúcom výroku v časti priznanej istiny 2.214,34 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 2.214,34 eur od 30. mája 2014 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania.

Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom zo dňa 23. februára 2017 č.k. 17C/190/2015-148 uložil žalovanému povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobkyni istinu 3.031,45 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 3.031,45 eur od 30. mája 2014 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 88 %.

2. Týmto rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol o nároku žalobkyne na zaplatenie istiny 3.224,86 eur s úrokom z omeškania, ktorého sa domáhala s tvrdením, že so žalovaným uzavrela dňa 22. februára 2006 zmluvu, na základe ktorej jej bol zo strany žalovaného poskytnutý úver vo výške 464,71 eur. Ako dlžníčka žalobkyňa zaplatila žalovanému z titulu vrátenia tohto úveru sumu 3.593,97 eur prostredníctvom zrážok vykonávaných v rámci exekúcie vedenej Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 40Er/1150/2007 a navyše dobrovoľne uhradila žalovanému sumu 95,60 eur. Žalobkyňa mala za to, že z dôvodu absencie obligatórných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere a pre rozpor dohody o odplate zo zákonom a dobrými mravmi, zmluva je v časti jej odplatnosti neplatnou a bezúročnou, a na základe toho rozdiel medzi výškou poskytnutého úveru 464,71 eur a sumou, ktorú žalovanému zaplatila vo výške 3.593,97 eur, považuje za bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného vo výške 3.224,86 eur.

3. Súd prvej inštancie poukazuje na znenie § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka a ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch zisťoval, či právny dôvod plnenia žalobkyne v rozsahu 3.593,97 eur prostredníctvom zrážok v rámci exekúcie vedenej Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 40Er/1150/2007 a vo výške 95,60 eur dobrovoľnou úhradou žalobkyne na účet žalovaného spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe.

4. Vychádzajúc z úsudku, že zmluva uzavretá medzi stranami sporu je typickou spotrebiteľskou zmluvou, v ktorej mala byť uvedená RPMN, ak veriteľ požadoval od žalobkyne ako dlžníčky úroky, či poplatky, uzavrel, že predmetný úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu, že v posudzovanej úverovej zmluve RPMN chýba podľa § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 258/2001 Z.z. v znení platnom v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy, a preto mala žalobkyňa žalovanému povinnosť vrátiť iba poskytnutú istinu úveru, teda sumu 464,71 eur. Ďalej súd prvej inštancie uzavrel, že dojednaný poplatok je vzhľadom na jeho výšku v rozpore s dobrými mravmi, keďže podľa výpočtov súdu by RPMN vychádzala okolo 316,48 %, čiže podstatnou mierou prekračovala obvyklé priemerné úrokové miery z nových spotrebiteľských úverov obchodných bánk pre domácnosti (13,77 %), a preto predmetná zmluva o úvere je v časti týkajúcej sa poplatku absolútne neplatná v zmysle § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka.

5. Z uvedeného potom súd prvej inštancie vyvodil, že právny dôvod plnenia žalobkyne spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe pokiaľ ide o úhradu istiny 464,71 eur a prislúchajúcich zákonných úrokov z omeškania v celkovej výške 193,41 eur, nakoľko žalobkyňa bola v omeškaní s úhradou istiny, ktorú podľa predmetnej úverovej zmluvy mala uhrádzať v dojednaných splátkach. Ak teda žalobkyňa uhradila žalovanému celkovo 3.689,57 eur, sumu 3.031,45 eur uhradila žalovanému bez právneho dôvodu, a preto je žalovaný povinný žalobkyňi túto sumu vydať. S poukazom na omeškanie žalovaného s vydaním bezdôvodného obohatenia priznal súd žalobkyňi aj úrok z omeškania od 30. mája 2014.

6. K námietke premlčania vznesenej žalovaným súd prvej inštancie uviedol, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia nemôže byť premlčaný, k uplynutiu dvojročnej subjektívnej ani trojročnej objektívnej premlčacej lehoty nedošlo, lebo podľa tvrdenia žalovaného v exekučnom konaní jeho pohľadávka bola uhradená platbou zo dňa 13. novembra 2012 a žaloba bola podaná 28. júla 2014.

7. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil aplikáciou § 255 ods. 2 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, uplatniac odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP.

8.1. V odvolaní žalovaný najmä tvrdil, že súd prvej inštancie nedostatočne odôvodnil rozsudok, v dôvodoch iba nekriticky prevzal argumentáciu žalobkyne a s argumentáciou žalovaného sa nevysporiadal, čím odňal žalovanému možnosť konať pred súdom. Tvrdil tiež, že rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania, ktorú predstavuje existencia veci rozsúdenej a na ktorú bol súd povinný prihliadať počas celého konania. Túto prekážku vytvorilo rozhodnutie Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. zo dňa 9.11.2006 pod č. SR5348/06, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Vo vzťahu k záverom súdu prvej inštancie ohľadne rozhodcovskej doložky žalovaný zdôraznil, že v čase jej uzavretia nebol určený žiadny právny predpis, ktorý by zakazoval, prípadne obmedzoval použitie rozhodcovskej doložky, ktorá bola nesporne dohodnutá medzi účastníkmi ako tzv. nevýhradná rozhodcovská doložka, ktorá umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania, a z tohto pohľadu zmluva nevyžaduje od žalobkyne, aby spory so žalovaným riešila výlučne v rozhodcovskom konaní.

8.2. V odvolaní žalovaný ďalej akcentoval, že zmluvu nie je možné považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere, zopakujúc pritom svoju argumentáciu v priebehu sporu na súde prvej inštancie. Znovu uviedol, že v tomto prípade došlo k dohode, že vzťahy medzi stranami sporu sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka, že povinnosť uvádzať RPMN je veľmi relativizovaná z dôvodu, že do 31.12.2007 zákon č. 258/2001 Z.z. obsahoval chybný vzorec na jej výpočet.

8.3. K otázke premlčania žalovaný namietol, že súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal aj s dôvodnosťou námietky premlčania, zotrvávajúc pritom na názore, že nárok žalobkyne sa stal v rozsahu 2.407,75 premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote eur dňa 13.7.2014. Subjektívna premlčacia lehota začala plynúť podľa názoru žalovaného najneskôr nasledujúcim dňom odo dňa 13.7.2012, teda od zaplatenia splátky v sume 116,47 eur a uplynula dňa 13.7.2014. Od toho dňa mala žalobkyňa vedomosť

o bezdôvodnom obohatení, keďže žalovanému uhrádzala sumy nad rámec istiny, ktorým sa hradili úroky a poplatky.

9. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla potvrdiť napadnutý rozsudok a priznať žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania.

9.1. Vo svojom vyjadrení tvrdila, že subjektívna premlčacia lehota neuplynula, naviac žalovaný nijako neodôvodnil, na základe akých skutočností dospel k tvrdeniu, že subjektívna lehota dvoch rokov uplynula. Podčiarkla, že žalovaný nijako nepreukázal, že žalobkyňa sa dozvedela o bezúročnosti a bezodplatnosti zmluvy, teda o vzniku bezdôvodného obohatenia, v čase zaplataenia poslednej splátky, t.j. práve dňa 13.7.2012, a teda že sa žalobkyňa dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia pred dňom udelenia plnomocenstva právnenému zástupcovi, ktorý ju o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jej úkor obohatil, informoval až dňa 12.5.2014.

10. Odvolací súd o podanom odvolaní žalovaného rozhodol rozsudkom zo dňa 21. novembra 2018 č.k. 1Co/353/2017-231 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku čo do sumy 817,11 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 817,11 eur od 30.5.2014 do zaplataenia, v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku rozsudok zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 49,24 %. Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 1Co/353/2017-231 podala dovolanie žalobkyňa. O dovolaní žalobkyne rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 29. júna 2022 sp. zn. 2Cdo/26/2020 tak, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. novembra 2018 sp. zn. 1Co/353/2017 zrušil v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený tak, že žaloba v tejto časti bola zamietnutá a vo výroku o trovách konania a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

11. Po vrátení veci odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie je prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom § 379 a § 380 CSP a z hľadísk žalovaným uplatnených odvolacích dôvodov, riadiac sa právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v rozhodnutí zo dňa 29. júna 2022 sp. zn. 2Cdo/26/2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je neopodstatnené. Žalovaným uplatnené odvolacie dôvody nie sú v posudzovanom spore naplnené.

12. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo žiadne také nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie o nároku žalobkyne, než ako rozhodol súd prvej inštancie. V danom prípade k zmene skutkového ani právneho stavu počas odvolacieho konania nedošlo, preto odvolací súd na skutkové zistenia a na právne normy, ktoré použil prvoinštančný súd odkazuje, rovnako ako i na správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce dôvody napadnutého rozsudku vo veci samej, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na ktoré v celom rozsahu poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP), a len na zdôraznenie správnosti rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného dodáva, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci a to dôkazmi, ktoré strany sporu na preukázanie svojich tvrdení označili, vykonané dôkazy vyhodnotil postupom zodpovedajúcim úprave § 191 ods. 1 CSP, a vec aj správne právne posúdil, ak žalobe vyhovel vychádzajúc z úsudku, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia žalovaného získaného plnením zo spotrebiteľskej bezúročnej a bezpoplatkovej úverovej zmluvy nie je premlčaný.

13. Odpoveď na právnu otázku určenia počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti, dal jednoznačne Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí zo dňa 29. júna 2022 sp. zn. 2Cdo/26/2020, v ktorom odkázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/189/2020 vydané vo väzbe na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2020.

13.1. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/189/2020 najvyšší súd vyslovil, že: „Pre jej kvalifikované zodpovedanie bolo (podľa zrušujúceho nálezú ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 51/2020) nutné posúdiť tri podotázky, ktoré súvisia so spornou právnou otázkou: 1/ ktorá skutková okolnosť (skutkové okolnosti) je (sú) podstatné pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, 2/ ktorým momentom spotrebiteľ nadobúda skutočnú vedomosť o uvedenej podstatnej skutkovej okolnosti

(skutkových okolnostiach) a 3/ o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v tomto prípade ide.“

13.2. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/189/2020 považoval „Za skutkovú okolnosť (skutkové okolnosti), ktorá je (sú) podstatná pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné považovať skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve. Bez tejto vedomosti je spotrebiteľ v presvedčení, že jeho povinnosťou je (bolo) plniť zmluvne dohodnutý záväzok a splácať dlh splátkami vo výške dohodnutej v zmluve, ktorej návrh riadne a podľa dôvery spotrebiteľa v súlade so zákonom vypracoval veriteľ - dodávateľ ponúkajúci svoj produkt. Nestačí preto len predpokladať, že oprávnená osoba skutkové okolnosti mohla vedieť, alebo sa ich mohla alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. Dovolací súd zdôrazňuje, že spotrebiteľova vedomosť o tom, že výška splátok (resp. celého konečného dlhu zahŕňajúceho aj úroky a poplatky) je v úverovej spotrebiteľskej zmluve uvedená nesprávne, je sama osebe skutkovou okolnosťou, nie okolnosťou právnou (zistenie o rozpore takéhoto zmluvného dojednania so zákonom je len dôvodom nadobudnutia tejto vedomosti). 16. Otázkou nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, nemožno oddeliť od ustálenia momentu, kedy spotrebiteľ túto vedomosť získal. Ide totiž o to, či je možné pri každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a u každého spotrebiteľa automaticky usudzovať nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe spotrebiteľovej dôkladnej znalosti obsahu zmluvy o úvere a povinnosti plnenia na účet veriteľa, čo by v podstate znamenalo prezumpciu jeho vedomosti o rozpore jej (niektorých) ustanovení so zákonom. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/1/2012 uviedol, že starorímsky princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. V uznesení sp. zn. 6MCdo/9/2012 zo 16. januára 2013 najvyšší súd doplnil, že ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov. Poukázal na povinnosť súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré sa zaručuje nielen tomu, kto uplatňuje svoje práva, ale aj tomu, proti komu je nárok uplatňovaný. Najvyšší súd tiež uviedol, že rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Hoci najvyšší súd v uvedenom konaní posudzoval oprávnenie exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej doložky a samotnú platnosť rozhodcovskej doložky, tieto závery sú platné aj v tejto dovolacím súdom posudzovanej kauze, a to aj s poukazom na článok 6 Základných princípov medzičasom prijatého Civilného sporového poriadku (princíp ochrany tzv. slabšej strany sporu).“

13.3. Zohľadniac východiská v odseku 13.2. najvyšší súd v citovanom rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/189/2020 poznamenal, že „podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (III. ÚS 413/2013) je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanej spore je potom potrebné individualizovať, kedy žalobca nadobudol vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobca dozvedel o tom, že sa žalovaná na jeho úkor bezdôvodne obohatila (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 121/2009). Dovolací súd pripomína, že v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného,

a preto aj v prejednávacom spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobca sám musel byť vedomý, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedol na účet žalovanej určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvoval žalobca ako priemerný spotrebiteľ - fyzická osoba s jeho právnym zástupcom, kedy sa dozvedel o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmlúv o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobcom nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia). 18. Právna úprava bezdôvodného obohatenia vychádza zo zásady, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí takéto obohatenie vydať. To, komu je povinný bezdôvodné obohatenie vydať (§ 456 Občianskeho zákonníka) vyplýva z konkrétneho právneho dôvodu, na základe ktorého záväzok vydať bezdôvodné obohatenie vznikol. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, z neplatného právneho úkonu, z právneho dôvodu, ktorý odpadol, z nepoctivých zdrojov alebo tým, že sa za iného plnilo, hoci mal podľa práva plniť sám (§ 451 ods. 2, § 454 Občianskeho zákonníka). Pre vyriešenie otázky, o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia ide v posudzovanom spore, treba prihliadať na právnu úpravu zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase vzniku záväzkových vzťahov žalobcu a žalovanej (3. augusta 2006 a 18. júna 2007). Podľa § 11 ods. 1 uvedenej právnej úpravy sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak a/ zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1, b/ je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa. Z citovanej právnej normy vyplýva, že následkom dohody zmluvných strán odporujúcej tam uvedeným ustanoveniam zákona o spotrebiteľských úveroch je tzv. fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru („považuje sa“). Ide teda o prípad bezdôvodného obohatenia, ktorý nastáva v dôsledku existencie osobitnej sankcie postihujúcej jednu zo zmluvných strán, upravenej priamo v zákone. Ako uviedol ústavný súd v kasačnom náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020: „Nemožno pochybovať o tom, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktáčnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej“. Túto špecifickú situáciu je možné najviac pripodobniť k vadnosti písomne uzavretej zmluvy (inej ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere), z ktorej zmluvné strany v domnení, že sú ňou viazané, plnili, ale v dôsledku vadnosti zmluvy sa dostávajú zákonný následok v podobe jej neplatnosti a už poskytnuté plnenie je bezdôvodným obohatením. Uvedené umožňuje dovolaciemu súdu prijať zovšeobecnenie, že plnenie spotrebiteľa poskytnuté dodávateľovi nad rámec istiny dohodnutého spotrebiteľského úveru je bezdôvodným obohatením vzniknutým na strane dodávateľa z neplatného právneho úkonu. Zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru je totiž z hľadiska Občianskym zákonníkom pevne daných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia akousi modifikáciou neplatnosti právneho úkonu vyvolanou (danou) špeciálnym charakterom aplikovaného hmotnoprávneho ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch (vzhľadom na neskoršie zmeny a dopĺňanie odsekov v ustanovení § 11 ide v tejto veci o § 11 ods. 1).“

14. Vychádzajúc z vyššie uvedených právnych záverov, riadiac sa rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. júna 2022 sp. zn. 2Cdo/26/2020, odvolací súd dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci nemožno prisvedčiť názoru žalovaného v odvolaní, že od zaplatenia splátky v sume 116,47 eur, najneskôr odo dňa 13.7.2012, mala žalobkyňa vedomosť o bezdôvodnom obohatení, keďže žalovanému uhrádzala sumy nad rámec istiny, ktorým sa hradili úroky a poplatky a že premlčacia doba uplynula dňa 13.7.2014. Záver súd prvej inštancie, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia nemôže byť premlčaný, je správny.

15. Odvolací súd nepovažuje za dôvodné ani námietky žalovaného v časti, pokiaľ žalovaný namietal prekážku konania v prejednávanej veci s poukazom na prekážku *res iudicata*, ktorou mal byť stály rozhodcovský rozsudok spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. sp.zn. SR 5348/06.

16. Odvolací súd v tomto smere (znovu) poukazuje na skutočnosť, že tento rozhodcovský rozsudok bol predmetom posudzovania v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp.zn 40Er 1150/2007, a to v rozsudku zo dňa 22.12.2004 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 16Coe 218/2015-97, účastníkmi ktorého boli rovnakí účastníci v postavení oprávneného a povinného. Označený rozhodcovský rozsudok, ktorý tvoril exekučný titul pre vykonávanie exekúcie exekučný súd

vyhodnotil ako nespôsobilý exekučný titul s poukazom na to, že tento nenadobudol právoplatnosť ani vykonateľnosť, keďže nebol riadne doručený povinnej - terajšej žalobkyni. Odvolací súd má za to, že takéto hodnotenie exekučného súdu medzi rovnakými účastníkmi konania je záväzný aj pre terajšie konanie a uvedenú spornú otázku nemohol už súd prvej inštancie hodnotiť inak. S poukazom na tento záver považuje odvolací súd za správne právne posúdenie nároku žalobkyne ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bez ohľadu na to, že uvedené finančné prostriedky žalovaná získala na základe vykonanej exekúcie.

17. Poukazom na uvedené je nutné urobiť záver, že prejednávanej veci neboli preukázané žiadne zo žalovaným tvrdených pochybení, ktorému sa uplatnenými odvolacími námietkami spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku nepodarilo. Preto odvolací súd rozsudok v jeho vyhovujúcom výroku v časti priznanej istiny 2.214,34 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 2.214,34 eur od 30. mája 2014 do zaplatenia podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, vrátane vecne správneho výroku o trovách prvoinštančného konania.

18. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP) sa zakladá na § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola úspešná v odvolacom i dovolacom konaní, preto jej súd priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Žalovaný nebol úspešný v odvolacom a ani v dovolacom konaní, a tak mu nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania nepatrí.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).